

Góa ê Pió-á

Gôan-tù : **Mark Twain**, Tài-ék : **Koa Khek-chhiong**

Góa chit-liáp sin pió-á chin-suí. I í-keng kiâⁿ tang-pòaⁿ, m̄-bat kiâⁿ khah kín, mā m̄-bat kiâⁿ khah bān, iā m̄-bat ū ki-hâi siōng ê būn-tê, mā m̄-bat kiâⁿ kàu tiāⁿ--khì. Góa siong-sìn góa ê pió-á tī sî-kan-siōng chòat-tùi chèng-khak, iā siūⁿ kóng pió-á pún-sin kiat-kò kap ki-lêng éng-óan bô būn-tê.

Tân-sí āu--lâi ū chit-àm pió-á sòa tiāⁿ--khì. Góa chin siong-sim. Góa kám-kak ná-chhiūⁿ ū sím-mih put-héng ê tāi-chì beh hoat-seng kāng-khóan. Tân-sí kòe bô jōa kú, góa ê sim-chêng tiòh hó--khí--lâi.

Keh tñg-kang, góa kā pió-á thêh-khì hō pió-á-tiàm ê thâu-ke siu-lí. Thâu-ke tûi góa ê chhiú kā pió-á pak--lòh--lâi, khai-sí tiâu-chéng. Thâu-ke kóng, "Lí ê pió-á í-keng bān 4 hun cheng, sô-i ài kā pió-á tiâu-chéng khah kín--chit--sut--á." Góa siūⁿ

beh kā i chô-chí, kiò i kā sî-kan tiâu-chéng hō chèng-khak chiū hó. In-ūi chit-liáp pió-á it-tít lóng kiâⁿ-liáu chin-chún. M-kú he pùn-sò thâu-ke bô beh thiaⁿ góa kóng, kóng he pió-á í-keng bān 4 hun cheng, tiāⁿ-tiòh ài tiâu-chéng hō khah kín--leh.

Kiat-kó m̄-sí án-ni, tāi-ke lóng chai-iáⁿ pió-á bān 4 hun, kan-ta sió-khóa-á tiâu-chéng chiū ê-sái--tit. Put-kóan góa án-chóáⁿ kā thâu-ke khún-kiû, thâu-ke lóng m̄ thiaⁿ góa ê ôe, chiong pió-á tiâu-chéng--lòh--khì. Góa ê pió-á sòa jú kiâⁿ jú kín, chit-kang pí chit-kang khah kín. Tí chit lé-pài āu, góa ê pió-á chhin-chhiūⁿ chit-ê phòa-píⁿ chin siong-tiōng ê lâng kāng-khóan, mèh 1 hun-cheng thiàu 150 ê. Nng-kò-gòeh āu, góan chia só ū ê sî-cheng lóng tòe i bē tiòh, iā pí sit-châi ê jit-chì ke kín 13 kang góa.

Tng 10-gòeh chhiū-hiòh iáu-koh teh piàn-sek ê sî, pió-á í-keng kín kàu 11 gòeh beh him-siōng lòh-seh ê sî-chün--lah. In-ūi pió-á sit-châi kiâⁿ liáu ū kàu kín, sô-i kám-kak chhù-sòe, siàu-toaⁿ teh lâp ê sok-tô mā ke ū kàu kín. Chhin-chhiūⁿ chiah ê tāi-chì, í-keng hō góa bô hoat-tô koh jím-siū--lòh--khì.

Góa kā pió-á thêh khì hō cheng-piô sai-hū tiâu-chéng. I mñg góa kóng, pió-á í-chêng bat siu-lí kòe--bô? Góa kóng bô. In-ūi góa ê pió-á it-hiòng lóng m̄-bat kò-chiòng, bô su-iàu siu-lí. I kā pió-á chîn-chîn khòaⁿ-khòaⁿ leh, chiong pió-á pak--khui, sòa--lòh i kā chit-ê sè-sè ê kiâⁿ kòa tî i ê bâk-chiu-kheng, siông-sè khòaⁿ pió-á lâi-bîn ê ki-khì

I kóng góá ê pió-á lāi-bīn lah-sap, ài chheng, ài chiam-iû, ài tiâu-chéng, chit lé-pài ū chiah lâi thèh.

Pió-á siu-lí hó liáu-āu, sòa pí í-chêng kiâⁿ khah bān, jî-chhiáⁿ pió-á teh kiâⁿ ê sî só hoat--chhut--lâi ê siaⁿ-im, chiū chhin-chhiūⁿ chit-ê teh beh tiām--khì ê cheng kāng-khóan. In-ūi pió-á kiâⁿ liáu siuⁿ-bān, góá sòa tiāⁿ-tiāⁿ teh jiok hóe-chhia, kap lâng iok-tēng ê sî-kan lóng bē-hù, àm-tng chiáh bô tiôh, góá ê pió-á í-keng bān 3, 4 kang, góá iā kiōng beh liáh-kóng--khí--lâi. Góá kám-kak sî-kan chhin-chhiūⁿ tñg khì tî cha-ng, chòh--jit, tōa chòh--jit kāng-khóan. Góá hiông-hiông chiah liáu-kái, góá só-ū ê ko-toaⁿ lóng sî in-ūi pió-á bān--khì ê koan-hē. Góá hoat-hiān góá ka-kî chiū chhin-chhiūⁿ phok-büt-kóan ê Má-mih

(mummy) kāng-khóan, iā hi-bāng kap i phò-tāu.

Góá koh khì chhōe lêng-góá chit-ê cheng-piô sai-hū. I tng góá teh tán ê sî, chiong pió-á lóng chóng pak--khui. I kóng hoat-tiâu ê áp-á “phòng--khí--lâi”, 3 kang ê-tàng siu-lí hó.

Pió-á siu-lí liáu-āu, kóng-khí--lâi iáu kiâⁿ liáu chin hó, che sî iōng chit kang lâi kóng. Thâu-chêng pòaⁿ kang, pió-á sit-châi chin káu-kòai, mñ-nâ kiâⁿ khah kín, koh ê chhut kòai-siaⁿ. Chit-ê-á haiⁿ-haiⁿ-kiò, chit-ê-á phîⁿ-phîⁿ-kiò, û-sî koⁿ-koⁿ-kiò, koh ê phah-kha-chhiùⁿ, chhá kàu góá bô-hoat-tô thang an-chêng--lòh--lâi.

Chhin-chhiùⁿ án-ni kè-siök--lòh--khì, góá khòaⁿ chhôan sè-kài ê chhōe bô chit-liâp chhiùⁿ chit-khóan ê pió-á. Tân-sî kàu ū pòaⁿ kang, pió-á sòa chiām-chiām bān--lòh--lâi.

Añ-ni keng-kòe 24 tiám cheng, pió-á sòa chin chún-sî kiâⁿ kàu siōng bôe-chiām. Kóng--khí--lâi, pió-á kiâⁿ ê sî-kan sî chin chún bô mñ-tiôh. I í-keng chîn i ê gî-bû, chû-jiân-tek chiū hô lâng bô ôe kóng.

Tân-sî, chit-liâp pió-á kan-ta chit-kang chún chit-pái chóng-sî bê-iōng--tit. Sô-í góá koh khì chhōe lêng-góá chit-ê cheng-piô-sai. I kóng tōa lô-si pháiⁿ--khì. Góá kóng hó-ka-chài bô sîm-mih tōa chêng-thâu. Láu-sít kóng, sîm-mih sî tōa lô-si góá kin-pún tiôh mñ-bat. Tân-sî góá bô ài tî cheng-piô-sai ê bîn-thâu-chêng kek chit-khô thûi-thûi. Cheng-piô-sai chiong tōa lô-si siu-lí hó-sè. Pió-á chiú án-ni ná-kiâⁿ ná-hioh; khí-mô ná giang chiū ka-kî khí kiâⁿ, khí-mô ná bái chiū chû-tông tiāⁿ--khì. Mûi-pái, pió-á teh kiâⁿ ê siaⁿ-im chiū

chhin-chhiūⁿ tōa-hiaⁿ
 āiⁿ sió-tī chó-hóe kiāⁿ. Góa
 khòaⁿ chōan sè-kài chū-kō
 í-lâi bô lâng ū-hoat-tō iōng
 chit-liáp pió-á lâi hun-piât
 chit-kang ê sî-kan.
 Put-tek-í, góa iū -koh kā
 pió-á sàng-khì siu-lí.

Chit-pái cheng-piό
 sai..ê kóng pió-á-kiàⁿ
 oaiⁿ--khì, tōa hoat-tiâu mā
 bô chiàⁿ. I kā pió-á siu-lí
 liáu chin hó-sè. Góa ê pió-á
 í-keng ôan-chōan bô bün-tê.
 Tân-sī keng-kòe 8
 tiám-cheng, pió-á lāi-bīn
 teh kiāⁿ ê siaⁿ-im
 hiōng-hiōng sòa chhiūⁿ
 phang teh poe ê siaⁿ-im
 kāng-khóan, jî-chhiáⁿ 2
 chiam-á tit-tit khai-sí
 chhiūⁿ teh pháng-se
 kāng-khóan, jú pháng jú
 kín, kín kàu pun bē chhut
 tîng-té-chiam. In
 khòaⁿ--khí--lâi

chhin-chhiūⁿ pió-á-kiàⁿ
 téng-bīn chít-ê cheng-bit ê
 ti-tu bāng. Sòa--lòh--khì,
 pió-á tī 6, 7 hun lâi chiū kiāⁿ
 ôan 24 tiám cheng, jiân-āu
 hoat chhut chít-siaⁿ chiū
 iū-koh tiāⁿ--khì.

Góa khí-mo
 chiok-bái, koh kā pió-á sàng
 khì chhōe lēng-góa chít-ê
 cheng-piό-sai. Cheng-piό
 sai..ê khòaⁿ liáu, kā pió-á
 pak--khui. In-ūi chít-ê
 bün-tê í-keng chin
 giâm-tiōng, só-í góa
 chún-pī beh kā cheng-piό
 sai..ê mñg hō chheng-chhó.
 Chit-liáp pió-á sī góa khai
 200 khó bé..ê, tân-sī siu-lí ê
 chîⁿ ná-chhiūⁿ í-keng khai 2,
 3 chheng khó--lah.

Tng góa teh tán i
 siu-lí pió-á ê-sî, góa chiah
 hoat-kak chít-ê cheng-piό
 sai..ê sī góa sèk-sâi ê lâng. I
 sī chún-á-téng ê chít-ê

kang-têng-su, m̄-kú m̄-sī
 chit-ê chin gâu ê
 kang-têng-su. I kā pió-á
 khòaⁿ liáu, chiū
 chhin-chhiūⁿ kî-tha ê
 cheng-piό-sai kāng-khóan,
 iōng chū-sìn bóan-bóan ê
 kháu-khì kóng, "Lí pió-á
 lāi-bīn ê chuí-khì siuⁿ
 chē ... ..." Góa tong-tiūⁿ
 chiū kā pió-á kòng--phòa,
 bô ài koh siu-lí--lah.

Góa ê A-kū
 William(í-keng
 kòe-sin--khì--ah) tiāⁿ-tiāⁿ
 kóng, " Chit chiah hó bé nā
 bat thau-cháu--kòe, chiū
 í-keng m̄-sī hó-bé; chit-liáp
 hó pió-á nā bat siu-lí--kòe,
 chiū m̄-sī hó pió-á." Góa
 chit-má jú siūⁿ jú ū tō-lí.